

Nader ecologisch onderzoek

Ontwikkeling Pastoor Balkstraat

Varselder

Dhr. T. Freriks

Nader ecologisch onderzoek

Ontwikkeling Pastoor Balkstraat

Varsselder

Opdrachtgever: Dhr. T. Freriks

Projectnummer: 3809.01

Datum: 14-06-2023

Versie: Definitief

Projectleider en rapporteur: Jur Metselaar

Autorisatie: Jesse van Dijk

Opdrachtnemer: Buro Ontwerp & Omgeving
Velperweg 157
6824 MB Arnhem
Postbus 2033
6802 CA Arnhem
info@ontwerpenomgeving.nl
www.ontwerpenomgeving.nl

INHOUD

Pagina

1	INLEIDING	3
2	PLANGEBIED EN WERKZAAMHEDEN	4
2.1	Beschrijving plangebied	4
2.2	Geplande werkzaamheden	4
3	AANLEIDING.....	5
3.1	Steenmarter	5
3.2	Bunzing en wezel.....	5
3.3	Eekhoorn	5
3.4	Sperwer	6
3.5	Ransuil.....	6
4	ONDERZOEKSMETHODE	7
4.1	Steenmarter, bunzing en wezel	7
4.2	Eekhoorn	8
4.3	Sperwer	9
4.4	Ransuil.....	9
5	RESULTATEN	10
5.1	Steenmarter, bunzing en wezel	10
5.2	Eekhoorn	11
5.3	Sperwer	12
5.4	Ransuil.....	12
6	CONCLUSIE EN ADVIES	14
7	LITERATUURLIJST	15
7.1	Referenties	15
7.2	Overige geraadpleegde bronnen	15

1 INLEIDING

In opdracht van dhr. T. Freriks is door Buro Ontwerp & Omgeving een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Pastoor Balkstraat te Varsselder. Het plan voorziet in de realisatie van vijf nieuwbouwwoningen op een perceel dat bestaat uit grasland met enkele vrijstaande bomen, een prachtrietperkje, een strook bosschages en een bomenrij. De aanwezige vegetatiestructuren blijven niet gehandhaafd.

Het nader ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan natuurtoets die Buro Ontwerp & Omgeving op 27 oktober 2022 in het plangebied heeft uitgevoerd. Hieruit kwam naar voren dat de locatie geschikt is als rust-, voortplantings- en/of nestplaats voor de steenmarter, bunzing, wezel, sperwer en ransuil. Nader onderzoek is uitgevoerd om vast te stellen of er beschermde functies van deze soorten aanwezig zijn. Na het aantreffen van potentiële boomnesten van de eekhoorn in de houtopstanden vlak naast het plangebied werd besloten om deze soort ook mee te nemen in het nader onderzoek.

De volgende vragen staan centraal in het onderzoek:

- Zijn de steenmarter, bunzing, wezel, eekhoorn, sperwer en ransuil in het plangebied aanwezig?
- Wat is de functie van het plangebied voor deze soorten?
- Moet er een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) worden aangevraagd?
- Moeten er mitigerende en compenserende maatregelen worden genomen?

In het voorliggende rapport worden achtereenvolgens het plangebied (hoofdstuk 2), de resultaten uit de quickscan (hoofdstuk 3), de onderzoeksmethode (hoofdstuk 4), de resultaten van het nader onderzoek (hoofdstuk 5) en de conclusie en het advies (hoofdstuk 6) beschreven.

2 PLANGEBIED EN WERKZAAMHEDEN

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen ten noordoosten van de kern van Varsselder. De locatie bestaat voor het grootste gedeelte uit grasland met twee vrijstaande bomen (treurwilg en Amerikaanse eik), een prachtrietperkje, een strook bosschage in het zuidwesten en een bomenrij in het zuidoosten. Het plangebied is gelegen op de grens van een woonmilieu met enkele kleine en agrarische bedrijven (figuur 1).

Figuur 1. Ligging plangebied aan de Pastoor Balkstraat (rood kader).

2.2 Geplande werkzaamheden

De initiatiefnemer is voornemens om vijf woningen te realiseren.

3 AANLEIDING

Op 27 oktober 2022 is door Buro Ontwerp & Omgeving een quickscan natuurtoets uitgevoerd. Uit de quickscan blijkt dat er meer informatie benodigd was om de effecten van de ontwikkeling van het plangebied aan de Pastoor Balkstraat volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming. Hieronder worden deze resultaten nog eens kort besproken.

3.1 Steenmarter

Steenmarters kunnen binnen het leefgebied meerdere schuilplaatsen hebben, zoals takkenhopen, boomholtes, dichte struwelen, kruipruimtes of zolders. In de bosschages binnen het plangebied zijn takkenhopen en dicht struweel aanwezig die voldoende dekking bieden om te kunnen dienen als rust- of verblijfplaats voor de steenmarter. Negatieve effecten op de steenmarter kunnen daarom niet worden uitgesloten. De steenmarter is beschermd conform artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Hierdoor is het verboden de soort opzettelijk te doden of vangen (artikel 3.10 lid 1a Wnb) en de vaste voortplantings- of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen (artikel 3.10 lid 1b Wnb). Het verwijderen van de bosschages zou daarom kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Hieruit volgt dat nader onderzocht moet worden of de steenmarter gebruik maakt van het plangebied en welke verblijfsfunctie het al dan niet betreft.

3.2 Bunzing en wezel

Alle kleine marters zoeken graag dekking in houtwallen, houtstapels of heggen. Ze nestelen vaak in hopen van andere diersoorten. In het plangebied zijn meerdere hopen van zoogdieren aangetroffen en de strook bosschages met takkenhopen en dicht struweel kunnen behoren tot de functionele leefomgeving. Negatieve effecten op de bunzing en wezel kunnen daarom niet worden uitgesloten. De kleine marters zijn beschermd conform artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Hierdoor is het verboden de soorten opzettelijk te doden of vangen (artikel 3.10 lid 1a Wnb) en de vaste voortplantings- of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen (artikel 3.10 lid 1b Wnb). Het verwijderen van de bosschages zou daarom kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Hieruit volgt dat nader onderzocht moet worden of de bunzing en wezel gebruik maken van het plangebied en welke verblijfsfunctie het al dan niet betreft.

3.3 Eekhoorn

In eerste instantie werden geen negatieve effecten op de eekhoorn verwacht. Tijdens het nader onderzoek werd echter besloten dat deze soort eveneens onderzocht diende te worden gezien de aanwezigheid van potentiële boomnesten van de soort in de houtopstanden vlak naast het plangebied. De eekhoorn is beschermd conform artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Hierdoor is het verboden om de soort opzettelijk te doden of vangen (artikel 3.10 lid 1a Wnb) en de vaste voortplantings- of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen (artikel 3.10 lid 1b Wnb). De werkzaamheden zouden daarom kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Hieruit volgt dat nader onderzocht moet worden of de eekhoorn een vaste rust- of verblijfplaats in of vlak rond het plangebied heeft en of het plangebied deel uitmaakt van de functionele leefomgeving.

3.4 Sperwer

In de treurwilg is een vogelnest aangetroffen die geschikt kan zijn als nestplaats voor de sperwer. De sperwer wordt beschermd volgens artikel 3.1 van de Wnb. Hierdoor is het verboden om de soort opzettelijk te doden of vangen (artikel 3.1 lid 1 Wnb), opzettelijk de nesten, rustplaatsen en eieren te beschadigen of vernielen (artikel 3.1 lid 2 Wnb) of de soort opzettelijk te storen (artikel 3.1 lid 4 Wnb). De kap van de treurwilg zou kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming als deze als nestplaats fungeert voor de soort. Hieruit volgt dat nader onderzocht moet worden of de sperwer een rust- of nestplaats heeft in het plangebied.

3.5 Ransuil

In de treurwilg is een vogelnest aangetroffen die geschikt kan zijn als nestplaats voor de ransuil. De ransuil wordt beschermd volgens artikel 3.1 van de Wnb. Hierdoor is het verboden om de soort opzettelijk te doden of vangen (artikel 3.1 lid 1 Wnb), opzettelijk de nesten, rustplaatsen en eieren te beschadigen of vernielen (artikel 3.1 lid 2 Wnb) of de soort opzettelijk te storen (artikel 3.1 lid 4 Wnb). De kap van de bomen zou kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming als deze als nestplaats fungeren voor de ransuil. Hieruit volgt dat nader onderzocht moet worden of de ransuil nestelt in het plangebied.

4 ONDERZOEKSMETHODE

4.1 Steenmarter, bunzing en wezel

Het nader onderzoek naar de bunzing en wezel werd uitgevoerd conform de 'Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming' (Bouwens, 2017). De kleine marterachtigen zijn het meest actief van maart tot en met augustus. Om de aanwezigheid van de soorten aan te kunnen tonen werd daarom minimaal zes weken onderzoek gedaan in de actieve periode. Onderzoek naar de kleine marters vond plaats aan de hand van een combinatie van onderzoeksmethoden, namelijk met één sporenbus, twee vrijstaande camera-vallen en één marterbox met cameraval (figuur 2 en tabel 1 en 2). Deze materialen werden geplaatst in de strook bosschages met takkenhopen en dicht struweel, aangezien dit het meest kansrijke landschapselement is binnen het plangebied (figuur 3). De bunzing en wezel kunnen voor de camera gelokt worden met een sterk geurende lokstof. Er werd daarom gekozen voor sardines om de potentieel aanwezige soorten te lokken.

Voor de steenmarter is geen onderzoeksprotocol beschikbaar. Steenmarters kunnen echter worden vastgesteld met het cameravalonderzoek naar kleine marterachtigen. Het onderzoek vond plaats in de periode tussen 1 maart en 31 augustus. Dit valt binnen de voortplantingsperiode van de steenmarter. Door het onderzoek in deze periode uit te voeren kan worden bepaald of er sprake is van een rust- of voortplantingsplaats (Stadswerk, 2020).

Halverwege de onderzoeksperiode werden de cameravallen gecontroleerd en werden opnieuw sardines gebruikt als lokstof om de potentieel aanwezige marterachtigen te lokken. Ook werd de sporenbus gecontroleerd op de aanwezigheid van sporen en werd er opnieuw inkt (mix van paraffineolie met koolstofpoeder) op het inktkussen gegoten.

Figuur 2. Locaties van de cameravallen (groene stippen met nummers) en sporenbus (blauwe stip met nummer).

Tabel 1. Veldgegevens cameravallen

Camera-val	Begindatum	Einddatum	Doelsoorten	Positionering
1	01-03-2023	12-04-2023	Steenmarter, bunzing en wezel	Vrijstaande cameraval
2	01-03-2023	12-04-2023	Steenmarter, bunzing en wezel	In marterbox
3	01-03-2023	12-04-2023	Steenmarter, bunzing en wezel	Vrijstaande cameraval

Tabel 2. Veldgegevens sporenbuis

Sporenbuis	Begindatum	Einddatum	Doelsoorten
1	01-03-2023	12-04-2023	Wezel

Figuur 3. Voorbeeld van een geplaatste cameraval (links) en van de sporenbuis (rechts).

4.2 Eekhoorn

Voor de eekhoorn is geen kennisdocument beschikbaar. Om vast te kunnen stellen of de eekhoorn aanwezig is werden twee veldbezoeken afgelegd (tabel 3). Op die manier kon worden bepaald of de soort het plangebied gebruikt en of er negatieve effecten zijn te verwachten door de werkzaamheden.

Tabel 3. Gegevens onderzoek naar de eekhoorn.

Datum	Tijd	Temp. (°C)	Wind (Bft.)	Weer	Inventariseranten
01-03-2023	10:05 - 11:25	2 - 4	ONO3	Bewolking 0% en droog	D. Lukkezen J. Metselaar
29-03-2023	10:25 - 12:05	9 - 11	ZZW3	Bewolking 100% en droog	D. Lukkezen J. van Dijk

4.3 Sperwer

Voor de sperwer is er geen kennisdocument beschikbaar waardoor het nader onderzoek naar deze soort werd uitgevoerd conform de BMP-methode en telrichtlijnen van SOVON Vogelonderzoek Nederland in de periode 1 maart t/m 15 juli (Vergeet *et al.*, 2016). Gedurende twee veldbezoeken werd er gekeken of er sprake was van nestindicatieve waarnemingen, dan wel balts of de aanwezigheid van exemplaren (tabel 4).

Tabel 4. Gegevens onderzoek naar de sperwer.

Datum	Tijd	Temp. (°C)	Wind (Bft.)	Weer	Inventariseranten
01-03-2023	10:05 - 11:25	2 - 4	ONO3	Bewolking 0% en droog	D. Lukkezen J. Metselaar
29-03-2023	10:25 - 12:05	9 - 11	ZZW3	Bewolking 100% en droog	D. Lukkezen J. van Dijk

4.4 Ransuil

Voor de ransuil is er geen kennisdocument beschikbaar waardoor voor deze soort nader onderzoek werd uitgevoerd in de periode van 20 februari t/m 20 juli conform de BMP-methode en telrichtlijnen van SOVON Vogelonderzoek Nederland (Vergeer *et al.*, 2016). In totaal werden drie avondbezoeken afgelegd waarin werd gekeken of er sprake was van nestindicatieve waarnemingen, dan wel balts of de aanwezigheid van exemplaren (tabel 5). Ook werd er een dagbezoek afgelegd om te controleren op de aanwezigheid van sporen (zoals braakballen).

Tabel 5. Gegevens onderzoek naar de ransuil.

Datum	Tijd	Temp. (°C)	Wind (Bft.)	Weer	Inventariseranten
27-02-2023	19:00 - 21:00	2 - -1	NO2	Bewolking 0% en droog	D. Lukkezen
01-03-2023	10:05 - 11:25	2 - 4	ONO3	Bewolking 0% en droog	D. Lukkezen J. Metselaar
12-04-2023	20:30 - 22:30	10 - 9	ZZW1 - ZZO2	Bewolking 100 - 85% en droog	D. Lukkezen
01-06-2023	21:30 - 23:00 (*)	12	N3	Bewolking 100% en droog	J. Metselaar

* Op 1 juni 2023 vond de zonsondergang plaats om 21:43. Het begin van de telling werd vooral gebruikt om te zoeken naar braakballen en andere sporen.

5 RESULTATEN

5.1 Steenmarter, bunzing en wezel

Voor het onderzoek naar de steenmarter, bunzing en wezel zijn van 1 maart t/m 12 april 2023 cameravalen, een marterbox en sporenbuis geplaatst in de strook bosschages in het zuidwesten van het plangebied. Op een van de vrijstaande cameravallen (nr. 3) werd één keer een steenmarter waargenomen op 6 maart 2023 (figuur 4). Deze cameraval stond bij de grootste takkenhoop, die aanwezig is in het zuiden van het plangebied. Gezien de aanwezigheid van de soort dient te worden uitgegaan van een rust- of verblijfplaats van één exemplaar in de strook bosschages binnen het plangebied. Net als de steenmarter konden de bunzing en wezel worden vastgesteld met behulp van de cameravallen, maar deze soorten werden niet aangetroffen. Voor de wezel werd het onderzoek aangevuld door onderzoek te doen met een sporenbuis, maar dit heeft geen bewijs voor aanwezigheid opgeleverd.

Figuur 4. Steenmarter waargenomen met cameraval 3 in het zuiden van de strook bosschages.

Conclusie steenmarter

De steenmarter is vastgesteld tijdens het nader onderzoek. Hierdoor dient te worden uitgegaan van een rust- of verblijfplaats van één exemplaar in de bosschages. In de bosschages bevindt zich namelijk een geschikte takkenhoop. Voor de steenmarter dient daarom een activiteitenplan te worden opgesteld en dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend.

5.2 Eekhoorn

Voor het onderzoek naar de eekhoorn werden twee veldbezoeken afgelegd. Deze vonden plaats op 1 maart en 29 maart 2023. Tijdens de locatiebezoeken werden twee nieuwe eekhoornnesten aangetroffen in de houtopstand vlak ten zuidoosten van het projectgebied (figuur 5). Tijdens de quickscan waren deze nesten nog niet aanwezig. Fysieke aanwezigheid van de eekhoorn werd tijdens deze onderzoeksrondes niet vastgesteld. Het onderzoek met cameravallen toonde echter aan dat de eekhoorn ook in de bosschages binnen het plangebied voorkomt (figuur 6). De waarnemingen met de vrijstaande cameravallen werden gedaan op 8 maart, 16 maart, 23 maart, 27 maart, 29 maart, 3 april en 10 april 2023. De waarneming van een eekhoorn in de marterbox werd gedaan op 27 maart 2023.

Figuur 5. Locaties waar eekhoornnesten in bomen werden aangetroffen.

Figuur 6. Eekhoorn op een van de cameravallen.

Conclusie eekhoorn

De houtopstand waar eekhoornnesten werden aangetroffen heeft een oppervlakte van ca. 0,35 hectare en bestaat uit soorten zoals de gewone hazelaar, Hollandse linde, veldesdoorn, haagbeuk, ruwe berk, gewone vlier en eenstijlige meidoorn. De oppervlakte van de strook bosschages in het plangebied bedraagt ca. 0,03 hectare. Aangezien dit een klein onderdeel betreft zal de functionaliteit van het leefgebied niet verloren gaan. Het kan echter niet worden uitgesloten dat de werkzaamheden dermate veel verstoring optreedt dat de nesten (al dan niet tijdelijk) niet meer zullen worden gebruikt. Hierdoor dient een activiteitenplan voor de eekhoorn te worden opgesteld en dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend.

5.3 Sperwer

Voor het onderzoek naar de sperwer werden twee veldbezoeken afgelegd. Deze vonden plaats op 1 maart en 29 maart 2023. Tijdens het eerste dagbezoek passeerde om 11:13 een vrouwtjes sperwer kort (jagend) het plangebied. Vervolgens vloog om 11:18 opnieuw een vrouwtjes sperwer cirkelend op grote hoogte boven het plangebied. Er werd geen nestindicerend gedrag van de sperwer waargenomen. Tijdens het tweede dagbezoek werd er geen sperwer waargenomen in of boven het plangebied. Er werden dus geen waarnemingen gedaan van bezette nesten, territoriaal gedrag, paartjes of roepende jongen. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan daarom worden uitgesloten dat vaste rust- en verblijfplaatsen of het functioneel leefgebied van de sperwer zal worden aangetast door de werkzaamheden.

5.4 Ransuil

Voor het onderzoek naar de ransuil werden drie avondbezoeken afgelegd. Deze vonden plaats op 27 februari, 12 april en 1 juni 2023. Daarnaast werd op 1 maart een dagbezoek uitgevoerd om te zoeken naar braakballen en andere sporen en werd op 1 juni voor zonsondergang opnieuw gezocht naar sporen. Er werden echter geen sporen aangetroffen van de soort. Tijdens de avondbezoeken van 27 februari en 1 juni werd de soort echter waargenomen. Hieronder wordt voor beide avonden verduidelijkt wat er is waargenomen:

27 februari 2023

Tijdens het bezoek van 27 februari werd gelet op de aanwezigheid van volwassen exemplaren, dan wel territoriaal gedrag en baltsroepen van de soort. In eerste instantie werd niets gehoord waardoor om 19:23 werd besloten om geluiden van de ransuil af te spelen. Tien minuten later, om 19:33 vloog een ransuil vanuit de richting van de naastgelegen houtopstanden (zuidoosten t.o.v. plangebied) over het plangebied terwijl er vleugelklappen hoorbaar waren. Vervolgens keerde het exemplaar om en vloog het weer terug. Vervolgens zijn er opnieuw geluiden afgespeeld van ransuilen om 19:51 en 20:25. Hierop kwam geen respons van de ransuil.

1 juni 2023

Tijdens het bezoek van 1 juni werd voornamelijk gelet op nestindicatieve waarnemingen van de ransuil. Op deze avond was het volledig bewolkt en ging de zon onder om 21:43. Drie minuten voor zonsondergang werd voor het eerst een bedelroep van een jonge ransuil te horen. Dit hield continu aan en om 21:52 werden bedelroepen op verschillende toonhoogtes gehoord. Vier minuten later wordt duidelijk dat het om minstens twee juveniele exemplaren gaat, want twee jongen roepen door elkaar heen. Om 22:21 vloog een volwassen uil langs het observatiepunt in de richting van waar de bedelroepen vandaan komen. De uil vloog zes minuten later in tegengestelde richting om op 22:42 opnieuw terug te keren in de bomen waar de bedelroep van de jongen hoorbaar is. Om 22:45 zijn de jongen voor het eerst in lange tijd stil, maar na vijf minuten wordt de bedelroep weer gehoord. Dit hield aan tot het einde van het onderzoek. De volwassen

vogel is na 22:42 niet meer gevlogen, tenzij die dat deed tijdens het maken van aantekeningen. Het nest was niet te zien vanuit het plangebied, maar gezien de jongen zich niet voortbewogen is het aannemelijk dat de nestlocatie zich in een van de bomen vlak buiten het plangebied bevindt (figuur 7).

Figuur 7. Locatie waar bedelroepen van de jongen komen (bomen in de gele cirkel). De jongen riepen vanuit een vaste positie en leken niet te bewegen. Naar verwachting bevindt de nestlocatie zich daarom ook hier. De gele pijl geeft de aanvliegroute van het volwassen exemplaar weer.

Conclusie ransuil

Het kan niet worden uitgesloten dat de werkzaamheden een negatief effect hebben op een nestlocatie van de ransuil. De ransuil broedt in de houtopstanden vlak naast het plangebied. Voor de ransuil worden verstoringafstanden gegeven van 50 - 100 meter tijdens het broeden en 150 - 300 meter tijdens het grootbrengen van de jongen (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2012). De naast het plangebied gelegen houtopstanden vallen geheel binnen deze zone. Naast verstoring van de nestlocatie zal ook de aanvliegroute van de volwassen exemplaren worden gehinderd. Voor de ransuil dient daarom een activiteitenplan te worden opgesteld en een ontheffingsaanvraag te worden ingediend.

6 CONCLUSIE EN ADVIES

Buro Ontwerp & Omgeving heeft in opdracht van dhr. T. Freriks een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Pastoor Balkstraat te Varsselder. Het onderzoek vond plaats naar aanleiding van de voorgenomen ontwikkeling van het plangebied. In de onderstaande tabel staat een samenvatting van de resultaten. Bij aanwezigheid van de soort is aangegeven waar deze soort is aangetroffen, welke artikelen van de Wet natuurbescherming (mogelijk) worden overtreden en welke vervolgstappen ondernomen moeten worden.

Tabel 6. Soortenoverzicht

Soort	Aanwezigheid	Locatie	Wnb-artikel	Vervolgstep
Steenmarter	Eén rust- of verblijfplaats	Takkenhoop in bosschages	Art. 3.10 lid 1a en 1b	• Activiteitenplan • Ontheffing Wnb
Bunzing	Nee	-	-	-
Wezel	Nee	-	-	-
Eekhoorn	Twee eekhoornnesten binnen invloedsfeer werkzaamheden	Houtopstanden direct naast plangebied	Art. 3.10 lid 1a en 1b	• Activiteitenplan • Ontheffing Wnb
Sperwer	Nee	-	-	-
Ransuil	Eén nestplaats binnen invloedsfeer werkzaamheden	Houtopstanden direct naast plangebied	Art. 3.1 lid 1, 2 en 4	• Activiteitenplan • Ontheffing Wnb

Voor het overtreden van de verbodsbepalingen uit artikel 3.1 lid 2 en 4 (ransuil) en artikel 3.10 lid 1b (steenmarter en eekhoorn) is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Deze artikelen hebben betrekking op het vernielen van nest-, verblijf- of rustplaatsen en het opzettelijk storen van soorten. Ten behoeve van de ontheffingsaanvraag dient een activiteitenplan te worden opgesteld.

Daarnaast zijn ook Wnb-artikel 3.1 lid 1 (ransuil) en 3.10 lid 1a (steenmarter en eekhoorn) relevant voor deze soorten. Deze artikelen heeft betrekking op het doden en vangen van soorten. Er is echter geen ontheffing in het kader van deze artikelen noodzakelijk indien mitigerende maatregelen worden getroffen en zorgvuldig wordt gehandeld. Dit dient opgenomen te worden in het activiteitenplan.

Het kan zijn dat er tijdens de werkzaamheden algemene diersoorten in het plangebied voorkomen. Tijdens het nader onderzoek van 1 juni 2023 werden bijvoorbeeld een egel en twee hazen gezien binnen de begrenzing van het plangebied. Voor deze soorten dient te allen tijde de algemene zorgplicht in acht te worden genomen (artikel 1.11 Wnb), waarbij handelingen die nadelige effecten hebben achterwege gelaten moeten worden. Indien dit niet mogelijk is moeten maatregelen worden genomen om negatieve effecten te voorkomen of beperken.

7 LITERATUURLIJST

7.1 Referenties

Bouwens, S. (2017). *Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming*. 's-Hertogenbosch, Nederland: Zoogdiervereniging Nederland en Provincie Noord-Brabant

Sovon Vogelonderzoek Nederland (2012). *Deskundigenbericht verstoring vogels: Gedragscode Bosbeheer*. Geraadpleegd op 14 juni 2023 via <https://www.populationbiology.nl/verstoring/discussie/Deskundigenbericht%20verstoring%20vogels%205-12-2012.pdf>

Stadswerk (2020). *Gedragscode soortbescherming gemeenten voor Ruimtelijke ontwikkeling of inrichting en Bestendig beheer of onderhoud*. Geraadpleegd op 29 december 2022 via <https://www.stadswerk.nl/-documenten/handlerdownloadfiles.ashx?idnv=1847788>

Vergeer, J.W., van Dijk, A.J., Boele, A., van Bruggen, J. & Hustings, F. (2016). *Handleiding SOVON broedvogelonderzoek: BMP & kolonievogels*. Nijmegen, Nederland: SOVON Vogelonderzoek Nederland.

7.2 Overige geraadpleegde bronnen

Jędrzejewski, W. & Sidorovich, V. (2010). *The art of tracking animals*. Białowieża, Polen: Mammal Research Institute Polish Academy of Sciences Białowieża.

